

Advies voor richtlijnen voor de
inhoud van het milieu-effectrapport
Composteringsinrichting
Alphen aan den Rijn

19 december 1990

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
composteringsinrichting Alphen aan den Rijn / [Commissie voor de Milieu-
effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de Milieu-effectrapportage
ISBN 614.62 UDC [504.064.2:628.437] (492*2400)

Trefw.: milieu-effectrapportering ; Alphen aan den Rijn / composterings-
inrichtingen ; Alphen aan den Rijn.

Aan het College van Gedeputeerde
Staten van de provincie Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP 's-Gravenhage

uw kenmerk
015776

uw brief
25 oktober 1990

ons kenmerk
U1277-90/Cl/nm/312-30

onderwerp
advies voor richtlijnen m.e.r.
Composteringsinrichting Alphen aan den Rijn

Utrecht,
19 december 1990

Geacht College,

Met bovengenoemde brief verzocht u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport (MER) inzake de oprichting van een composteringsinrichting op het bedrijventerrein 'De Schans' in de gemeente Alphen aan den Rijn.

Overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) bied ik u hierbij het advies aan van de Commissie voor de m.e.r. Voor de inhoud van het advies verwijs ik u naar de samenvatting, waarin in overeenstemming met de onderwerpen die volgens de Wabm tenminste in een MER moeten worden behandeld, de belangrijkste punten uit het advies bijeen gebracht zijn.

Daarnaast vraag ik uw aandacht voor het volgende:

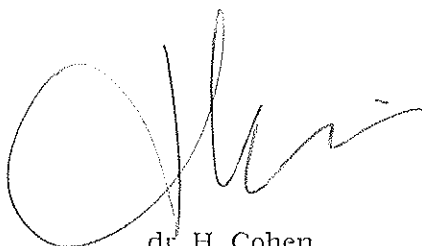
1. De ervaringen met grootschalige compostering van GFT-afval in gesloten ruimten, is in Nederland gering. Over anaërobe behandeling van dit afval bestaat in ons land vrijwel geen ervaring op grotere schaal. Wel zijn er verschillende initiatieven voor de oprichting van grootschalige (aërobe) gesloten composteringsinrichtingen. Voor een aantal van deze initiatieven is een milieueffectrapport opgesteld. In deze rapporten wordt van een aantal vooronderstellingen uitgegaan met betrekking tot de bedrijfszekerheid en de emissies van ammoniak en geur. De Commissie heeft in haar verschillende toetsingsadviezen over de betreffende milieueffectrapporten de nadruk gelegd op de verificatie van deze vooronderstellingen in de evaluatie achteraf. Zij is namelijk van mening dat juist deze informatie van groot belang is.

De Commissie vraagt daarom om in dit MER massabalansen te presenteren voor zowel droge stof als voor water en stikstofverbindingen, binnen het totale composteringsproces inclusief water- en luchtzuivering.

De hierop gebaseerde berekeningen voor de emissies van geur en ammoniak dienen evenals de bedrijfszekerheid zoveel mogelijk te worden gestaafd aan praktijkgegevens. De Commissie wijst erop dat het verzamelen van praktijkgegevens niet moet worden beperkt tot de initiatieven voor grootschalige compostering die in Nederland zijn ontwikkeld, maar dat tevens aansluiting moet worden gezocht bij resultaten uit ervaringen met grootschalige compostering in het buitenland.

2. In het provinciaal afvalstoffenplan van de provincie Zuid-Holland, het Plan voor verwijdering van huishoudelijk afval en tezamen daarmee te verwerken bedrijfsafval 1988-1993, wordt met betrekking tot het beleid inzake compost het volgende opgemerkt: compost, geproduceerd uit GFT-afval, dat voldoet aan de kwaliteitseisen uit de ministeriële richtlijn voor de inhoud van het provinciaal plan voor de verwijdering van zuiveringsslib (1986) kan worden toegepast als bodemverbeteraar.
Op dit moment is het Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen in voorbereiding. Dit besluit omvat ook de kwaliteitseisen voor de landbouwkundige toepassing van deze produkten. De in dit besluit vast te stellen normen zouden kunnen leiden tot problemen bij de afzet van de compost. De Commissie vraagt zich af welke gevolgen dit zou kunnen hebben voor de voorgenomen activiteit en hoe de initiatiefnemer denkt te kunnen inspelen op een dergelijke ontwikkeling.
3. Op dit moment zijn er drie instanties die optreden als initiatiefnemer. In het MER moet worden aangegeven welke instantie de vergunninghouder wordt.

De Commissie heeft getracht om met dit advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal dan ook gaarne vernemen op welke wijze U gebruik zult maken van haar aanbevelingen.

dr. H. Cohen,
voorzitter.

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE
INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
COMPOSTERINGSINRICHTING
ALPHEN AAN DEN RIJN

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake het MER Composteringsinrichting Alphen aan den Rijn;

Uitgebracht aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

de werkgroep milieu-effectrapportage
Composteringsinrichting Alphen aan den Rijn

de secretaris

ir. M.P.T.M. de Cleen

de voorzitter

dr. H. Cohen

Utrecht, 19 december 1990

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	4
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT, ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN	5
3.1. Algemeen	5
3.2 Het voornemen	6
3.2.1. Algemeen	6
3.2.2. Aanvoer en overslag van afvalstoffen	7
3.2.2.1 Algemeen	7
3.2.2.2 Infrastructuur/verkeer	8
3.2.3 Opslag, voorbehandeling en intern transport	8
3.2.4 Composteringsproces	8
3.2.4.1 Algemeen	8
3.2.4.2 Compostering	9
3.2.4.3 Behandeling afgassen	10
3.2.4.4 Behandeling vocht	10
3.2.4.5 Geluid en trillingen	11
3.2.4.6 Bedrijfstijden	11
3.2.5 Afscheiding en opslag	11
3.2.5.1 Afscheiding van grove delen en eventuele toeslag- stoffen uit de compost	11
3.2.5.2 Opslag van compost	11
3.2.6 Afvoer en afzet van eindprodukt	11
3.2.6.1 Eindprodukt	11
3.2.6.2 Afvoer	12
3.2.6.3 Afzet	12
3.2.7 Locatieaspecten	12
3.2.8 Bedrijfsvoering en contrôle	12
3.2.9 Bedrijfsstoringen en calamiteiten	13
3.3 Alternatieven	13
3.3.1 Nulalternatief	14
3.3.2 Inrichtingsalternatieven	14
3.3.3 Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast	15
4. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN	16

5.	BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU WAARBIJ INBEGREPEN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU	17
5.1	Algemeen	17
5.2	Abiotische aspecten	18
5.3	Biotische aspecten	18
5.4	Landschap, bodemgebruik	18
5.5	Te verwachten ontwikkelingen	18
6.	GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	19
6.1	Algemeen	19
6.2	Prioriteiten en mate van detail bij de gevolgen per milieu-aspect	20
6.3	Luchtverontreiniging	20
6.4	Belasting bodem, grond- en oppervlaktewater	21
6.5	Geluidhinder	21
6.6	Woon-, leef- en werkmilieu en externe veiligheid	22
6.7	Milieugevolgen van het gebruik van de geproduceerde compost	22
6.8	Overige gevolgen	22
7.	VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN/VARIANTEN TEN AANZIEN VAN HET MILIEU	23
8.	OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE, EVALUATIE ACHTERAF	24
9.	SAMENVATTING VAN HET MER	25
10.	VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	25

Bijlagen

1. Brief d.d. 25 oktober 1990 van Bevoegd Gezag waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking van de start van de procedure van milieu-effectrapportage in de Staatscourant nr. 212 d.d. 31 oktober 1990.
3. Samenstelling van de werkgroep.
4. Lijst van inspraakreacties.

SAMENVATTING

In het MER dient te worden vermeld wat precies wordt beoogd met het voornemen van het Gemeenschappelijk Vuilverwerkingsbedrijf Midden-Holland en Rijnstreek (GVB) en voor welke besluiten het MER zal worden opgesteld.

Het MER zal duidelijk moeten maken op welke wijze de oprichting van een composteringsinrichting en de aanleg of modernisering van een overslagstation op het bedrijventerrein 'De Schans' aansluit op het beleid dat is uitgestippeld in het provinciaal afvalstoffenplan van de provincie Zuid-Holland (Plan voor verwijdering van huishoudelijk afval en tezamen daarmee te verwerken bedrijfsafval 1988-1993).

In het MER moeten de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven worden beschreven en uitgewerkt, voor zover deze relevant zijn voor de besluitvorming. De beschrijvingen dienen zoveel mogelijk te worden onderbouwd met praktijkgegevens.

Aan de orde moeten komen:

Het voornemen:

Bij het voornemen moet aandacht worden besteed aan de capaciteit en uitbreidingsmogelijkheden van de composteringsinrichting en de samenstelling en herkomst van het te composteren materiaal.

Bij de beschrijving van de voorgenomen activiteit moet in eerste instantie worden gedacht aan de bouw- en aanloopfase; van belang zijn hierbij het grondverzet, ingrepen in de waterhuishouding en de beschrijving van de situatie in de aanloopfase.

Bij de beschrijving van de volledig in werking zijnde installatie dienen de volgende aspecten te worden onderscheiden: aanvoer en overslag van afvalstoffen; opslag, voorbehandeling en intern transport; composteringsproces; afscheiding en opslag; afvoer en afzet van het eindproduct.

Tevens dient in het MER aandacht te worden besteed aan de locatieaspecten, de bedrijfsvoering en controle en eventuele bedrijfsstoringen en calamiteiten.

Het nulalternatief:

In het MER dient de situatie te worden beschreven waarbij de aanleg van de composteringsinrichting op het bedrijventerrein 'De Schans' te Alphen aan den Rijn achterwege blijft, maar waarbij het gebied zich zal ontwikkelen onder invloed van reeds gaande of voorgenomen activiteiten. De mogelijkheden om de composteringsinrichting elders in de regio aan te leggen zullen moeten aantonen in hoeverre de aanleg van de composteringsinrichting op de voorgenomen locatie noodzakelijk is (zie ook 3.2.7).

Inrichtingsalternatieven:

In het MER dienen varianten te worden beschreven voor de inrichting waarbij aandacht moet uitgaan naar: methoden voor opslag, overslag en intern transport van afval en compost; geschikte technieken voor het

afschieden van niet te composteren elementen en metalen uit het afval; methode van beluchting; zuiveringsmethoden van afgassen; locatie van de installaties.

Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast:

Dit alternatief is een combinatie van locatie-, inrichtings-, gebruiks- en beheersaspecten en dient ook als zodanig in het MER te worden opgenomen. In het MER dient te worden aangegeven welke milieubescherpende maatregelen er kunnen worden genomen op het gebied van voorkoming van geur- en stofhinder, geluidhinder, waterverontreiniging en luchtverontreiniging. Dit zowel met betrekking tot emissies die vrijkomen tijdens het composteringsproces als met betrekking tot emissies die vrijkomen bij de opslag, de overslag, het intern transport en het gebruik van het eindprodukt.

In het MER moet de bestaande toestand van het milieu, waarbij inbegrepen de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, worden beschreven op basis van abiotische, biotische en landschappelijke kenmerken.

Voor de beschrijving van de milieu-effecten die in ieder geval de aandacht verdienen, wordt verwezen naar de paragrafen 6.3 tot en met 6.8. De Commissie acht de gevolgen ten aanzien van de volgende aspecten van primair belang: luchtverontreiniging; belasting van bodem, grond- en oppervlaktewater; geluidhinder; woon-, leef- en werkmilieu; milieugevolgen van het gebruik van de geproduceerde compost.

De verschillen in de gevolgen voor het milieu van de beschouwde alternatieven moeten duidelijk worden gepresenteerd.

Het MER zal inzicht moeten verschaffen in resterende leemten in kennis en in de huidige onzekerheden. De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie. In een later stadium dient door het bevoegd gezag een evaluatieprogramma te worden opgesteld van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. In dit programma dienen de vastgestelde leemten in kennis en informatie te worden betrokken.

De kern van alle hoofdonderdelen van het MER zal duidelijk en overzichtelijk moeten worden samengevat. Het MER zelf moet goed leesbaar zijn en bruikbaar zijn om een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te verschaffen in de probleemstelling, het doel en de gevolgen voor het milieu van de alternatieven en varianten.

1. INLEIDING

Het Gemeenschappelijk Vuilverwerkingsbedrijf Midden-Holland en Rijnstreek (GVB) heeft het voornemen om op het bedrijventerrein "de Schans" in de gemeente Alphen aan de Rijn, een composteringsinstallatie te realiseren. Deze installatie moet dienen voor de compostering van de groente-, fruit- en tuin(GFT)-fractie van huisvuil en het composteerbare tuinders- en kwekersafval uit het GVB-gebied. Er wordt een aanbod verwacht van max 49.000 ton GFT-afval uit huisvuil, 2.500 ton plantsoenafval en 10.000-15.000 ton composteerbaar tuinders- en kwekersafval.

Direct naast het bedrijventerrein exploiteert het GVB een overslagvoorziening voor een gedeelte van het verbrandbare huishoudelijk- en bedrijfsafval uit het verwerkingsgebied. Deze overslagvoorziening moet worden gemoderniseerd en worden ingepast op het bedrijventerrein.

Voor de oprichting van een inrichting voor de verwerking van afvalstoffen met een capaciteit van meer dan 25.000 ton per jaar is het verplicht om een milieu-effectrapport (MER) op te stellen. De procedure voor het opstellen van een MER is gekoppeld aan de vergunningverleningen in het kader van de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet ontreiniging oppervlaktewateren (Wvo).

Met de openbare bekendmaking van het voornemen in de Staatscourant van 31 oktober 1990 (zie bijlage 2), is de procedure formeel van start gegaan. Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap van Rijnland treden op als bevoegd gezag, de Gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland nemen de coördinatie op zich. Het Provinciaal Afvalverwerkingsbedrijf Zuid-Holland N.V. (PROAV), het Gemeenschappelijk Vuilverwerkingsbedrijf Midden-Holland en Rijnstreek en de Aannemingscombinatie Alphen Recycling VOF treden op als initiatiefnemer.

Per brief van 25 oktober 1990 (zie bijlage 1) verzochten Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland de Commissie voor de milieu-effectrapportage (Cie. m.e.r.) te adviseren over de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het MER.

Het voorliggend advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3.

De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder "de Commissie" genoemd.

De bedoeling van dit advies is aan te geven welke punten in het op te stellen MER moeten worden beschreven. Daarbij is de volgorde aangehouden van onderwerpen, zoals die volgens art. 41j van de Wet Algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) tenminste in een MER moeten worden behandeld.

Aan de inspraakreacties, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen, is in dit advies voor de richtlijnen aandacht geschonken (zie bijlage 4).

2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 41j, lid 1, onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

- 2.1 Voor wat betreft de probleemstelling moet worden uitgegaan van het Provinciaal Afvalstoffenplan Zuid-Holland (Plan voor de verwijdering van huishoudelijk afval en tezamen daarmee te verwerken bedrijfsafval 1988-1993). Daarin genoemde beleidspunten geven de probleemstelling voor de verwerking van huishoudelijk afval weer.
- Met betrekking tot verwijdering van huishoudelijk afval worden o.a. de volgende beleidsuitgangspunten genoemd:
- . Het voeren van een krachtig stimuleringsbeleid ter bevordering van de gescheiden inzameling van groente-, fruit- en tuinafval;
  - . Ten aanzien van (vergunningaanvragen voor) nieuwe of bestaande overslag- en sorteerstations geldt dat acceptatie mag plaatsvinden van afvalstoffen afkomstig uit het samenwerkingsgebied waarin het station is gelegen en dat in uitzonderingsgevallen het herkomstgebied kan worden vergroot;
  - . Voor de verwerking van GFT-afval is composteercapaciteit, olopend tot ca. 500.000 ton per jaar (voor wat betreft de provincie) in het jaar 2000 benodigd;
  - . Initiatieven voor composteerinrichtingen voor gescheiden ingezameld GFT-afval zullen positief worden benaderd. Samen met de provincies Noord-Holland en Utrecht zal een faseringsplan worden opgesteld voor de oprichting van composteringsinstallaties.
  - . Indien reststoffen niet nuttig kunnen worden toegepast, dienen ze gecontroleerd te worden gestort.
- 2.2 Het MER zal duidelijk moeten maken op welke wijze het initiatief binnen dit beleidskader past. Aandacht dient hierbij uit te gaan naar het aanbod van GFT-afval uit het samenwerkingsgebied (de aangeboden hoeveelheid in relatie tot de voorgestelde capaciteit van de inrichting), de verwijdering van reststoffen en de verwijdering van compost die is afgekeurd dan wel niet kan worden verkocht (wordt deze compost gestort en zo ja, waar?)
- 2.3 In de startnotitie is aangegeven, dat op hetzelfde bedrijventerrein een overslagvoorziening zal worden ingepast. Aangezien verwacht kan worden dat de milieuaspecten van het composteringsproces en die van het overslagstation een cumulatief effect hebben, dienen van beide

activiteiten de relevante gegevens te worden verstrekt. Tevens dient te worden aangegeven in hoeverre de aanleg van een nieuw overslagstation of de uitbreiding van het bestaande overslagstation aansluit bij het in het provinciaal afvalstoffenplan voorgestelde beleid.

3. Voorgenomen activiteit, alternatieven en varianten

Het MER bevat tenminste: *"Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"* (Wabm, art. 4 Ij, eerste lid onder b).

3.1. Algemeen

In het MER moeten de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven worden beschreven en uitgewerkt, voor zover deze relevant zijn voor de besluitvorming. De voorgenomen activiteit is de keuze van de initiatiefnemer uit (elementen van) de verschillende alternatieven. Plannen waarbij het doel dat met de voorgenomen activiteit wordt nagestreefd onvoldoende kan worden bereikt, worden niet als in beschouwing te nemen alternatieven aangemerkt.

Deze m.e.r. betreft de opstelling van een inrichtings-MER. De doelstelling, het verwerken van GFT-afval door middel van composteren, is al vastgelegd in het provinciaal afvalstoffenplan. Daarom hoeft in dit MER geen aandacht te worden besteed aan andere doelstellingsalternatieven. Wel moeten in het MER inrichtingsalternatieven worden beschreven, waarbij wordt gedacht aan technische varianten en de indeling van het terrein.

Daarnaast moeten in het MER de referentiesituatie (het niet plaatsvinden van het initiatief) en een meest milieuvriendelijk alternatief (het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast) worden beschreven. In de volgende paragrafen zal nader ingegaan worden op de keuzemogelijkheden en varianten welke voor de verschillende alternatieven moeten worden beschreven.

Wanneer de voorgestelde opzet van de compostering met nadelige milieu-effecten gepaard lijkt te gaan, dient nagegaan te worden op welke wijze deze effecten kunnen worden verminderd of weggenomen. Hierbij kan worden gedacht aan directe nadelige effecten als geuroverlast, lawaai e.a., maar ook aan indirect nadelige effecten in geval van milieubelasting door zware metalen e.d. bij gebruik van compost van matige kwaliteit.

De afgeleide milieu-effecten van deze mitigerende maatregelen verdienen dan echter ook een globale beschrijving. Vooral milieugevolgen die een (meer) blijvend karakter dragen, verdienen hierbij bijzondere aandacht.

De keuze van de nader in beschouwing genomen alternatieven/varianten moet in het MER worden gemotiveerd, alsook het selectieproces waaruit het eventuele voorkeursalternatief (locatie, uitvoeringswijze en mitigerende maatregelen) naar voren is gekomen. Bij deze motivering verdienen vooral de milieu-argumenten de aandacht.

3.2 Het voornemen

3.2.1. Algemeen

In het MER moet worden aangegeven wat de capaciteit van de geplande composteringsinrichting is. Met betrekking tot deze capaciteit dienen de volgende vragen in het MER te worden beantwoord¹:

- . Bestaat er een mogelijkheid tot latere uitbreiding?
- . Welke capaciteit is minimaal nodig om doelmatig (op technische zowel als milieuhygiënische en economische gronden) te kunnen composteren?
- . Hoe groot is de benodigde capaciteit voor het composteren van GFT-afval etc. op grond van een analyse van het huidige aanbod binnen het samenwerkingsgebied en het te verwachten aanbod op de langere termijn?

Bij de beschrijving van de voorgenomen activiteit moet in eerste instantie worden gedacht aan de bouw en aanloopfase. De volgende aspecten zijn hierbij van belang:

- . grondverzet;
- . ingrepen in de waterhuishouding;
- . beschrijving van de situatie in de aanloopfase, dat wil zeggen bij het nog niet volledig functioneren van het composteringsproces en het nog niet volledig in werking zijn van het luchtbehandelingssysteem.

Indien de installatie volledig in werking is kunnen de volgende aspecten worden onderscheiden:

- . aanvoer en overslag van afvalstoffen;
- . opslag, voorbehandeling en intern transport;
- . composteringsproces;
- . afscheiding en opslag;
- . afvoer en afzet van het eindproduct.

---

¹ Zie ook inspraakreacties 2 en 5a, bijlage 4.

Op deze aspecten wordt in de volgende paragrafen nader ingegaan. Tevens zal worden ingegaan op de motivering van de locatiekeuze en zullen er vragen worden gesteld over de bedrijfsvoering en de controle.

3.2.2. Aanvoer en overslag van afvalstoffen

3.2.2.1 Algemeen

In de startnotitie is aangegeven, dat op hetzelfde bedrijventerrein een overslagvoorziening zal worden ingepast. Aangezien verwacht kan worden dat milieu-aspecten van het composteringsproces en die van het overslagstation een cumulatief effect hebben, dienen van beide activiteiten de relevante gegevens te worden verstrekt.

- . Wat is de herkomst van het te composteren afval; worden er eisen gesteld aan de wijze waarop en hoe vaak het afval wordt ingezameld? Op welke wijze wordt de continuïteit in de aanvoer (in de verschillende jaargetijden) gegarandeerd?
- . Op welke wijze worden de verschillende soorten afval aangevoerd en met welke frequentie? Vindt er tussentijds overslag plaats, en zo ja waar?
- . Welke soorten afval worden gecomposteerd, welke overgeladen en met welke frequentie; zijn er ook plannen om ander dan GFT-afval te composteren? Categorische te verwerken materiaal in ton droge stof per jaar; gemiddelde, maximum- en minimumprognose van de verschillende categorieën per jaar op korte en op lange termijn (minimaal 10 jaar); fluctuaties onzekerheden in voorspellingen²].
- . Wat is de samenstelling van de verschillende categorieën afvalstoffen; in hoeverre is de te composteren fractie verontreinigd (papier, zware metalen, residuen van bestrijdingsmiddelen)³]?
- . Op welke wijze en waar wordt gelost?
- . Op welke wijze vindt controle en registratie naar kwaliteit, kwantiteit en herkomst van het te composteren materiaal plaats? Welke zijn de kwaliteitscriteria?
- . Welke milieuhygiënische en verwerkingstechnische criteria liggen aan het acceptatiebeleid ten grondslag; op welke wijze vindt opslag en doorvoer van niet-geaccepteerd afval plaats⁴]?
- . Wat zijn de emissies van geur, geluid en stof tijdens de aanvoer en overslag? Besteed aandacht aan emissiebeperkende maatregelen die (kunnen) worden genomen.

---

2 Zie ook inspraakreacties 4 en 5a, bijlage 4.

3 Zie ook inspraakreacties 2, 3, 4 en 5a, bijlage 4.

4 Zie ook inspraakreactie 2, bijlage 4.

3.2.2.2 **Infrastructuur/verkeer**

- . Beschrijf de vervoersstromen (per as, rail of water) naar de composteringsinstallatie en het overslagstation als gevolg van de aanvoer van afvalstoffen; wat is het aandeel van deze stromen in het totale verkeer op aan- en afvoerwegen/lijnen?
- . Welke verkeerstechnische en nautische problemen kunnen zich voordoen ⁵]?
- . Beschrijf de parkeer-/rangeer-/aanleg-, wacht- en manoeuvreerruimten voor transportmiddelen die bij de installatie aanwezig zijn of worden aangelegd;
- . Welke voorzieningen worden getroffen om te voorkomen dat bij de aan- en afvoer bodem, (grond)water en lucht worden verontreinigd?
- . Geef de bedrijfsschoonmaakprocedure aan voor transportmiddelen, de daarbij eventueel te gebruiken schoonmaakmiddelen en geef aan welke maatregelen er in dit kader (kunnen) worden genomen ter beperking van milieu-overlast ⁶].

3.2.3 Opslag, voorbehandeling en intern transport

- . Hoe groot is de opslagcapaciteit voor te composteren afval (o.a. met het oog op de bedrijfszekerheid; kunnen piekbelasting, storingen en perioden van onderhoud worden opgevangen)?
- . Wat is de verblijftijd van het afval in de opslag (gemiddelde-, minimum- en maximumprognose) voordat het naar de composteringsinstallatie wordt overgebracht?
- . Vindt de opslag overdekt of in de open lucht plaats ⁷]?
- . Worden er toeslagstoffen gebruikt en zo ja welke? Op welke wijze en waar vindt er menging met het GFT-afval plaats?
- . Vindt er verkleining van grof afval plaats en zo ja, waar en hoe;
- . Op welke wijze wordt het intern transport ingericht?
- . Breng de geluidproductie bij opslag en mengen in kaart.
- . Beschrijf de emissies van geur en stof bij opslag, verkleinen, mengen en transport naar de installatie.
- . Op welke wijze wordt het aantrekken van ongewenste dieren tegengegaan?

3.2.4 Composteringsproces

3.2.4.1 **Algemeen**

Geef in de volgende onderdelen, waar mogelijk, een onderbouwing vanuit praktijkgegevens.

---

⁵ Zie ook inspraakreacties 2 en 5a, bijlage 4.

⁶ Zie inspraakreactie 3, bijlage 4.

⁷ Zie inspraakreactie 3, bijlage 4.

- . Beschrijf de wijze van intern transport ten behoeve van de compostering;
- . Geef de situering van de composteringshal en de bijbehorende voorzieningen;
- . Beschrijf de voorzieningen en faciliteiten die worden aangelegd ten behoeve van het composteringsproces;
- . Geef massabalansen, in ieder geval voor droge stof, water en stikstofverbindingen voor het totale composteringsproces, inclusief water- en luchtzuivering. Specificieer deze massabalansen per onderdeel;
- . Wat is het volumegewicht (kg ds/m^3) van de materialen voor en na bewerking?

3.2.4.2 **Compostering**

- . Blijkens de startnotitie wordt nog onderzocht in hoeverre opslag van de compost in de buitenlucht na een composteringstijd van 11 weken nog gevolgen heeft voor het milieu. Daarnaast wordt aangegeven dat een kortere composteringstijd mogelijk is voor alleen GFT-afval, echter rekening houdend met een nadelige beïnvloeding van het milieu. In het MER dient duidelijk te worden aangegeven met welke composteertijd men zal gaan werken en hoe kritisch de daadwerkelijke composteertijd is voor de procesvoering en de produktkwaliteit (dit in relatie tot biologische processen, die onder andere kunnen leiden tot stankontwikkeling, tijdens de opslag van de compost). Ook dient te worden aangegeven of de opzet van het proces en de beoogde capaciteit ruimte laat om de composteertijd te variëren als de produktkwaliteit dat wenselijk maakt.
- . Beschrijf en motiveer de systeemkeuze. Hierbij dienen naast de technische aspecten ook de milieuhygiënische argumenten te worden betrokken;
- . Beschrijf het composteringsproces (o.a. mengverhouding te composteren afval/toeslagstoffen, wijze van beluchten en de daarbij benodigde capaciteit, luchtre circulatie, minimale verblijftijd van het te composteren afval, mogelijkheid om de verblijftijd van het te composteren afval te verlengen indien het produkt nog niet rijp genoeg is, methode van narijping en daarbij gekozen condities (overdekte of open opslag, e.d.)⁸];
- . Beschrijf de mogelijkheden tot controle en regeling van het proces (o.a. luchtvoorziening door aanzuiging of doorblazen en/of omzetten composthopen, afvoer van condens, temperatuurregeling, regeling zuurstofconcentratie)
- . Wat is de gevoeligheid ten aanzien van weersomstandigheden (vorst, e.d.) en ten aanzien van variaties in samenstelling, kwaliteit en hoeveelheid composteerbaar afval;

---

⁸ Zie inspraakreactie 3, bijlage 4.

- . In hoeverre komt heterogeniteit voor in de compost, waardoor lokaal anaerobie kan ontstaan?
- . Indien ander dan GFT-afval wordt meegenomen, wat zijn de gevolgen daarvan voor het composteringsproces?

3.2.4.3 **Behandeling afgassen**

- . Geef de uitworp van luchtverontreinigende c.q. stof- en geurhinder veroorzakende stoffen die wordt verwacht via de procesinstallaties, bij op- en overslag onder normale omstandigheden en in geval van calamiteiten. Geef met behulp van een stikstofbalans aan welk gedeelte van de in het organisch afval aanwezige stikstof in de compost terecht komt, welk gedeelte er als gevolg van de compostering in de lucht komt, welk gedeelte van de in de lucht aanwezige stikstofverbindingen in het luchtbehandelingssysteem terecht komt en welk gedeelte er naar de lucht wordt geëmitteerd; vindt er tijdens de narijping ook emissie van stikstofverbindingen plaats?
- . Welke maatregelen/voorzieningen worden getroffen om de mate van uitworp van luchtverontreinigende stoffen (NH_3 , H_2S , stof en geur) te beperken en te controleren; wat zijn de restemissies; wat is de beheersbaarheid, capaciteit en hoe vindt controle van de werking plaats? Hierbij dient speciaal aandacht te worden geschonken aan situaties, waarbij het composteringsproces stagneert, om welke reden dan ook.
- . Ga in op de vraag of bijvoorbeeld door toepassing van zuivere zuurstof bij het composteringsproces in plaats van lucht, de emissie van geur en/of ammoniak is te minimaliseren.

3.2.4.4 **Behandeling vocht**⁹

- . Welke afvalwaterstromen worden geproduceerd; geef de samenstelling en concentraties (gemiddeld, piekconcentraties, schommelingen) bij normale bedrijfsomstandigheden, het opstarten van de installatie, en bij eventuele storingen;
- . Beschrijf het drainagesysteem voor de opvang en afvoer van percolatie- en proceswater dat vrijkomt bij de opslag en tijdens het composteringsproces;
- . Beschrijf waarop het niet behandelde afvalwater wordt geloosd;
- . Beschrijf de waterzuivering (dimensionering, monitoring, reststoffen) en ga in op de vraag of de bedrijfszekerheid van de luchtzuivering is te vergroten door de afgassen via de waterzuivering te behandelen.

---

⁹ Zie ook inspraakreactie 3, bijlage 4.

3.2.4.5 **Geluid en trillingen**

- . Beschrijf de emissie-relevante bronsterktes van continue en incidentele geluidbronnen in grote lijnen en de spectraalverdeling daarvan;
- . Welke voorzieningen worden overwogen ter beperking van de emissies van geluid en trillingen (in pandigheid, geluiddempers, e.d.)?

3.2.4.6 **Bedrijfstijden**

- . Tijden waarop de verschillende onderdelen in bedrijf zullen zijn ('s avonds/'s nachts, zon- en feestdagen)?;
- . Tijdstippen waarop aan- en afvoer plaatsvindt.

3.2.5 **Afscheiding en opslag**

3.2.5.1 **Afscheiding van grove delen en eventuele toeslagstoffen uit de compost**

- . Beschrijf de wijze van afscheiding;
- . Wat is de effectiviteit van de afscheiding (bij een vochtpercentage >45% kan het voorkomen dat compostdeeltjes conglomeren);
- . Beschrijf de maatregelen ter voorkoming van stofhinder tijdens het overslaan en uitzeven;
- . Wat is de bestemming van het uitgezeefde materiaal;

3.2.5.2 **Opslag van compost**

- . Beschrijf de wijze van compostopslag;
- . Beschrijf de wijze waarop afstromen van afvalwater en emissies van stankstoffen naar de lucht worden voorkomen;
- . Wat is de buffercapaciteit van de compostopslag?

3.2.6 **Afvoer en afzet van eindprodukt**

3.2.6.1 **Eindprodukt**

- . Geef de samenstelling van het eindprodukt (gehalten aan zware metalen, pesticiden, PCB's en dioxinen in de compost, mede gelet op mogelijke compostering van reststoffen uit plantsoenen, land- en tuinbouw¹⁰)); ga hierbij in op de kwaliteitseisen voor compost, zoals die worden gesteld in het 'concept-besluit kwaliteit en gebruik overige meststoffen';

---

¹⁰ Zie ook inspraakreactie 4, bijlage 4.

- . Worden er andere bewerkingen van de compost voorzien; hoe zullen deze bewerkingen worden uitgevoerd? (Te denken valt aan onder andere ontijzeren, afzeven van fracties, mengen met andere (mest)stoffen);
- . Beschrijf de wijze waarop en frequentie waarmee de kwaliteit wordt wordt gecontroleerd; wat zijn hierbij de criteria?

3.2.6.2 Afvoer

- . Wijze van afvoer;
- . Infrastructuur (zie 3.2.1).

3.2.6.3 Afzet

- . Beschrijf de mogelijke afzetgebieden en geef aan: categorie, hoeveelheid en bestemming¹¹];
- . Is de afzet gewaarborgd?
- . Wat gebeurt er met niet verkoopbare, respectievelijk afgekeurde eindprodukten?

3.2.7 Locatieaspecten

- . De locatiekeuze heeft niet met behulp van m.e.r. plaatsgevonden. Daarom is het van belang dat in het MER duidelijk uiteengezet wordt, waarom de locatie "de Schans" is gekozen: op grond van welke (milieuhygiënische) criteria is de gekozen locatie als geschikt bevonden¹²];
- . Aanduiding van de vormgeving en hoogte van de installaties, alsmede de inpassing van het complex in de omgeving van de locatie. Dit kan zonodig worden ondersteund met situatieschetsen;
- . Eventuele conflicten met ander gebruik op het industrieterrein: beperkt de aanwezigheid van een composteringsinstallatie andere gebruiksmogelijkheden in de directe nabijheid, en andersom, is er ander gebruik dat de aanwezigheid van een composteringsinstallatie beperkt of zelfs onmogelijk zou maken?
- . In hoeverre kan worden voldaan aan de thans geldende (immissie)-normen met betrekking tot water, bodem en lucht (met inbegrip van geur en geluid)?

3.2.8 Bedrijfsvoering en controle

- . Van groot belang voor de beperking en beheersing van milieu-effecten is de bedrijfsvoering. Er dient dan ook een beschrijving te worden gegeven van de bedrijfsvoering bij normaal in werking zijnde

---

11 Zie ook inspraakreactie 4, bijlage 4.

12 Zie ook inspraakreacties 2 en 5a, bijlage 4.

installaties, in geval van mogelijke stagnaties en bij die situaties waarin onderhoud en reparaties worden uitgevoerd; ook problemen in de opstartfase dienen hier te worden behandeld (zie ook 3.2.1).

- . Op welke wijze is de interne milieuzorg binnen het bedrijf georganiseerd (zgn. milieuzorg-systeem of hiermee vergelijkbaar systeem)? Welke beschikbare specifieke deskundigheden voor de diverse milieuaspecten zijn bij het personeel op dit punt aanwezig? Wie zijn de verantwoordelijke functionarissen? In hoeverre zijn verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken met betrekking tot milieuzorg vastgelegd?
- . Aangegeven dient te worden op welke wijze de metingen (monitoring) in het proces en van daadwerkelijke uitwerpen van de gerealiseerde installaties zullen plaatsvinden (onder normale en bijzondere bedrijfsomstandigheden) en hoe zonodig op de wijze van bedrijfsvoering zal worden teruggekoppeld. Ook dient te worden aangegeven binnen welke grenzen procescondities mogen variëren bij een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde procesvoering. Welke maatregelen worden - al of niet automatisch - genomen indien deze grenzen worden overschreden?

3.2.9 Bedrijfsstoringen en calamiteiten

- . Aard, frequentie en tijdsduur van de diverse typen storingen die kunnen optreden (onder vermelding van de resulterende uitworp in ruimte en tijd), tevens bij opstarten of uit bedrijf nemen van onderdelen van de installaties; procedure die wordt gevolgd bij storingen;
- . Inzicht moet worden gegeven in de maatregelen die worden getroffen indien onderdelen van het verwerkingssysteem langer buiten gebruik zijn dan gedurende normaal onderhoud c.q. in het geval van het volledig stagneren van de verwerking; in een noodplan dient in hoofdlijnen te worden aangegeven welke maatregelen worden genomen en welke de consequenties (kunnen) zijn bij uitval van milieuvoorziening(en) en in het bijzonder de luchtzuivering.
- . In hoeverre bestaat gevaar voor brand of explosies?

3.3 Alternatieven

3.3.1 Nulalternatief

Het nulalternatief behandelt de situatie waarbij de aanleg van de composteringsinrichting op het bedrijventerrein 'de Schans' te Alphen aan den Rijn achterwege blijft, maar waarbij het gebied zich zal ontwikkelen onder invloed van reeds gaande of voorgenomen activiteiten (autonome ontwikkelingen). De mogelijkheden om de composteringsinrichting elders in de regio aan te leggen zullen moeten aantonen in hoeverre de aanleg van de composteringsinrichting op de voorgenomen locatie noodzakelijk is. Hierbij moeten de logistieke aspecten mede in beschouwing worden genomen¹³].

Uit deze logistieke beschouwing en beschouwingen over belemmeringen en randvoorwaarden zal moeten blijken in hoeverre het nulalternatief kan worden beschouwd als een reëel alternatief of dat het slechts moet worden beschouwd als een referentiekader voor de vergelijking van de autonome ontwikkeling met de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven (zie ook 3.2.7).

3.3.2 Inrichtingsalternatieven

Beschreven dient te worden welk composteringsstelsel is gekozen. De keuze voor dit stelsel boven andere systemen, dient in het MER te worden gemotiveerd. De Commissie is van mening dat in het MER niet hoeft te worden ingegaan op anaerobe behandeling van GFT-afval op grotere schaal, omdat er in ons land op dit gebied vrijwel geen ervaring bestaat¹⁴].

Voor de keuzemogelijkheden met betrekking tot de varianten wordt met name gedacht aan:

- . methoden van opslag, overslag van afval en methoden van opslag van compost, vooral in verband met geurhinder;
- . geschikte technieken voor het afscheiden van niet te composteren elementen en metalen uit het afval;
- . methode van beluchting van de composterende massa (met name de keuze tussen aanzuigen of doorblazen van de lucht; luchtrecirculatie) in relatie tot:
  - * de beheersing van de gasvormige emissies (inclusief geur) van de inrichting;
  - * het in de composteerhal optredende arbeidsmilieu, met name voor gevallen van storingen en reparaties;
  - * de beheersbaarheid van het proces.
- . zuiveringsmethoden van afgassen (met name de keuze voor een open respectievelijk gesloten biofilter, met of zonder wasinstallatie); het ontstaan van afvalwater bij de luchtzuivering;

---

13 Zie ook inspraakreacties 2 en 5a, bijlage 4.

14 Zie ook inspraakreactie 2, bijlage 4.

. locatie van de installatie(s).

3.3.3 Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast

Artikel 41j, lid 3 van de Wabm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

Het meest milieuvriendelijke alternatief dient in elk MER te worden beschreven. Het is een combinatie van locatie-, inrichtings-, gebruiks- en beheersaspecten en dient ook als zodanig in het MER te worden opgenomen. De daarbij gebruikte beste bestaande mogelijkheden moeten wel redelijkerwijs in beschouwing te nemen zijn. Deze aspecten kunnen in dit stadium wellicht nog niet precies geformuleerd worden, maar zullen tijdens de opstelling van het MER in overleg met het bevoegd gezag gestalte moeten krijgen.

Indien niet is gekozen voor uitvoeringsvarianten die waarschijnlijk de minst nadelige gevolgen voor het milieu opleveren, dient zorgvuldig te worden gemotiveerd waarom niet.

Belangrijk is uiteraard ook een optimaal milieuvriendelijke localisering van de installaties en een dito ruimtelijke inrichting van het terrein.

In dit alternatief moet tevens worden aangegeven bij welke bedrijfsvoering en met welke realistisch te beschouwen technieken, al dan niet in combinaties, geringere emissies kunnen worden gerealiseerd. In het MER dient te worden aangegeven welke milieubescherpende maatregelen er kunnen worden genomen op het gebied van voorkoming van luchtverontreiniging met inbegrip van geur- en stofhinder, geluidhinder en waterverontreiniging. Dit geldt zowel met betrekking tot emissies die vrijkomen tijdens het composteringsproces, als met betrekking tot emissies die vrijkomen bij de opslag, de overslag, het intern transport en het gebruik van het eindprodukt.

4. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

In het MER dient te worden vermeld ten behoeve van welke verdere besluiten het MER is opgesteld en kan worden gebruikt en door welke overheidsinstantie(s) deze besluiten zullen worden genomen. Tevens moet worden beschreven volgens welke procedure en welk tijdsplan dit geschiedt.

Evenzeer dient te worden aangegeven welke besluiten in een later stadium zullen (moeten) worden genomen om oprichting van de composteeringsinrichting en de bijbehorende werken mogelijk te maken. In dit verband valt te denken aan ontsluitingswegen, bouwvergunning en wijziging van het bestemmingsplan.

Vermeld dient te worden welke reeds genomen overheidsbesluiten en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden kunnen stellen aan de betreffende besluiten waarvoor het MER is opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten. In het bijzonder speelt hierbij de milieuzonering (geur- en geluidemissie) een rol.

Om te kunnen bepalen welke randvoorwaarden of beleidsindicaties gelden voor de vaststelling van het bestemmingsplan, dient in het MER daarom aandacht te worden besteed aan de volgende beleidsvoornemens en -documenten:

- . De relevante wetgeving terzake (Afvalstoffenwet, Wet geluidhinder, Wet bodembescherming, Hinderwet, Wet op de ruimtelijke ordening, etc.);
- . Documenten die randvoorwaarden stellen aan het te nemen besluit (Plan voor de verwijdering van huishoudelijk afval en tezamen daarmee verwerken bedrijfsafval 1988-1993 van de provincie Zuid-Holland, Provinciaal milieubeleidsplan Zuid-Holland, Streekplan Zuid-Holland Oost 1987, het vigerende bestemmingsplan, ontwerp-Besluit kwaliteit en gebruik overige organische meststoffen, Grondwaterbeschermingsplan Zuid-Holland, Indicatieve Meerjarenprogramma's Milieubeheer (IMP's), etc.

Welke toetsingscriteria zijn van betekenis, zoals algemeen geaccepteerde milieunormen, streefwaarden, richtlijnen en uitgangspunten van het milieubeleid?

Zijn er nog andere van te voren vastgestelde toetsingscriteria, milieuspecificaties, kengetallen (bijvoorbeeld zoneringen)?

5. **BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU WAARBIJ IN-BEGREPEN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU**

Artikel 41j, lid 1, onder d van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

5.1 Algemeen

Het studiegebied omvat de te beschouwen locatie en de omgeving daarvan. Ook de plaats van indirecte, inherente deelactiviteiten zoals bijvoorbeeld nieuwe (aanvoer)wegen en de te beïnvloeden omgeving daarvan hoort tot het studiegebied.

Gedetailleerde kaarten en een duidelijke overzichtkaart zijn van belang.

Waar gebieden belangrijke waterhuishoudkundige of ecologische (bijvoorbeeld fourageer- en rustgebieden van vogels) of ruimtelijke relaties hebben met het directe beïnvloedingsgebied, zouden deze gebieden waar nodig ook tot het studiegebied moeten worden gerekend.

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven voor zover die toestand van belang is voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu bij uitvoering van de te beschouwen alternatieven en varianten. Deze beschrijving heeft vooral ten doel inzicht te verschaffen in waar welke gevolgen zouden kunnen optreden en hoe die kunnen worden vermeden of, als dat niet mogelijk is, worden beperkt. Het gaat dus niet zozeer om een volledige inventarisatie in het studiegebied, maar om een gerichte, milieu-relevante inventarisatie ten behoeve van de besluitvorming.

Bij de bestaande toestand van het milieu dient te worden beschreven de "waarde" of betekenis (regionaal, nationaal, enz.), de kwetsbaarheid (gevoeligheid) en de gebruiksfuncties van betreffende (deel)gebieden; dit zowel van bestaande als potentiële gebruiksmogelijkheden en functies op de lange termijn daarvan.

Per milieu-aspect (lucht, bodem, water e.d.) kan de omvang van het studiegebied verschillen.

Gevoelige objecten (waarvoor gevoelig) in de omgeving dienen onder vermelding van aard, omvang, aantal, plaats en afstand tot de installatie te worden aangegeven op kaart.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de ontwikkelingen daarvan zal het MER, voor zover relevant en van belang voor de beslissingen, aandacht moeten besteden aan de volgende aspecten:

5.2 Abiotische aspecten

- . bodemkwaliteit (eventuele verontreinigingen);
- . grondwaterkwaliteit, grondwaterstanden en grondwaterstromingsrichtingen;
- . oppervlaktewaterkwaliteit, kwaliteit van de waterbodem;
- . de luchtkwaliteit, achtergrondniveaus luchtverontreiniging op leefniveau (parameters: NH_3 , NO_x , H_2S , SO_x , geuremissie);
- . huidige, relevante verkeersbewegingen; x
- . achtergrondgeluidniveaus (industrie, verkeer); geluidcontouren (30-50 dB(A)) gedurende de avond, de nacht en overdag.

Waar dit van betekenis is, dient het verloop van de kwaliteiten in de afgelopen jaren te worden beschreven, alsmede de invloed van kenbare toekomstige ontwikkelingen (nieuwe bronnen, saneringen).

5.3 Biotische aspecten

Aanwezige natuurwaarden in het studiegebied, zoals flora en vegetatie (vegetatietypen, indicatorsoorten voor milieucondities en levensgemeenschappen; bijzondere soorten), fauna (soorten, aantallen, indicatorsoorten voor milieucondities en levensgemeenschappen; bijzondere soorten, functies van het gebied als b.v. doortrek-, rust- of fourageergebied).

5.4 Landschap, bodemgebruik

- . visueel-ruimtelijke kenmerken van het bebouwde en van het natuurlijke landschap zoals openheid/geslotenheid;
- . karakter van het landschap;
- . huidige bestemmingen en functies van de locatie en de omgeving; zijn er gevoelige objecten (bestaande en voorgenomen) in de directe omgeving van de locatie, zoals gevoelige industrieën, woongebieden, glastuinbouw- en landbouwgebieden, natuurgebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, stiltegebieden, recreatiegebieden, waterwingebieden, cultuurhistorische en archeologische objecten? Waarvoor zijn deze gebieden gevoelig?

5.5 Te verwachten ontwikkelingen

- . Uitgangspunt is de situatie zonder composteringsrichting maar met reëel te voorziene autonome ontwikkelingen.
- . Bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling behoren de mogelijke (na-ijlings)effecten te worden betrokken van inmiddels voltooide of nog lopende activiteiten (inzake stedenbouw, recreatie, bedrijfsvestigingen, e.d.) alsmede van activiteiten waarvan redelijkerwijs is te voorzien, dat zij zullen worden uitgevoerd.

6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 41j, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

6.1 Algemeen

De nadruk bij de beschrijving van de gevolgen behoort te liggen op milieugevolgen die onomkeerbaar of nagenoeg onomkeerbaar (blijvend) zijn. De te verwachten gevolgen voor het milieu moeten indien mogelijk in hun onderlinge samenhang worden beschouwd. Zij dienen in relatie te worden gebracht met de fysieke ingrepen, de invloed van de bij het composteringsproces vrijkomende (rest)stoffen en de invloed van de installaties. Hierbij is duidelijk onderscheid te maken in:

- . de aanlegfase;
- . de periode direct na het in gebruik stellen (de aanloopfase);
- . de situatie waarin de installatie(s) volledig in werking is/zijn.

Bij de voorspellingen dient steeds te worden aangegeven welke methoden of modellen zijn gebruikt en waarom. De methoden en modellen die worden gebruikt dienen passend (naar de nieuwste stand van de wetenschap), beproefd en duidelijk gedocumenteerd te zijn.

Aangegeven dient te worden tussen welke grenzen verwachte resultaten kunnen variëren als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en de gebruikte invoergegevens. Waar dit wenselijk is, kan een gevoeligheidsanalyse (op bijvoorbeeld veronderstellingen en parameters) geboden zijn. Bij onzekerheid over het optreden van effecten moeten naast de waarschijnlijke ontwikkeling ook de effecten in het slechtst denkbare geval worden uitgewerkt.

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dient er rekening mee te worden gehouden, dat zij tijdelijk of permanent van aard kunnen zijn of zelfs pas op langere termijn waarneembaar kunnen worden.

Ook effecten die in het voordeel zijn voor het milieu, verdienen beschrijving.

Daarbij dient, waar van toepassing, aangegeven te worden of deze effecten altijd zullen optreden of alleen onder te noemen voorwaarden.

Ervaringen bij vergelijkbare installaties, vooral bij bijzondere (extreme) omstandigheden, kunnen van belang zijn.

6.2 Prioriteiten en mate van detail bij de gevolgen per milieu-aspect

De Commissie acht het meest van belang de gevolgen van de installaties en de bijbehorende werken ten aanzien van de aspecten:

- . luchtverontreiniging;
- . bodem en grondwater;
- . geluidhinder;
- . woon-, leef- en werkmilieu;
- . milieugevolgen van het gebruik van de geproduceerde compost.

De Commissie adviseert met name de milieu-effecten waar mogelijk in verifieerbare en/of gekwantificeerde vorm te presenteren.

Schaal en mate van detail dienen daarbij te worden gestoeld op te wensen nauwkeurigheid en betrouwbaarheid, gebaseerd op gevoeligheden voor veranderingen en afgestemd op de mogelijkheid van onderlinge vergelijkbaarheid van de milieu-effecten van de alternatieven/varianten en de evaluatie achteraf (zie 9).

In bepaalde gevallen is het zinvol de gevolgen voor het milieu van verschillende alternatieven/varianten vergelijkenderwijs te beschrijven.

Gevolgen voor andere aspecten lijken vooralsnog van minder belang en kunnen in het MER met een lagere prioriteit worden beschreven. Bij geringe verschillen tussen alternatieven kan worden volstaan met een aanduiding daarvan.

In de hiernavolgende paragrafen wordt een groot aantal vragen gesteld. Deze vragen dienen te worden beschouwd als checklist ten behoeve van de beschrijving van de mogelijk optredende milieu-effecten. Alleen die vragen die relevant worden verondersteld voor de effecten van de voorgenomen activiteit dienen in het MER te worden behandeld. In de andere gevallen kan worden gemotiveerd waarom bepaalde effecten niet zullen optreden.

6.3 Luchtverontreiniging

. Luchtverontreiniging c.q. geuroverlast dient mede te worden beschouwd in relatie tot eventueel reeds aanwezige c.q. vrijwel gelijktijdig in werking zijnde bronnen. Zowel locale, verspreide woonbebouwing alsmede aaneengesloten woonbebouwing en/of andere gevoelige bebouwing dient in de beschouwing te worden betrokken.

Stofhinder dient te worden beschouwd mede in relatie tot de reeds aanwezige belasting. Ook aan stof gehechte specifieke componenten (ook kiemen) dienen nader op hun schadelijkheid te worden beoordeeld. De gevolgen van gasvormige luchtverontreinigende componenten dienen te worden beschreven, enerzijds in samenhang met de reeds aanwezige belasting, anderzijds in relatie tot de aanwezige emis-

sies in het gebied, tegen de achtergrond van eventuele emissie-reductie-doelstellingen. Dit geldt met name voor verzurende componenten zoals NH_3 , SO_x , NO_x .

- . De gevolgen van de geuremissie van de composteringsinrichting voor de omgeving zullen met behulp van verspreidingsmodellen in kaart moeten worden gebracht. Met het LTFD-model berekende contouren van het 99,5-percentiel van 1 ge/m^3 moet worden aangegeven op een topografische kaart van 1:25000. Ook dient een beeld te worden gegeven van de maximaal te verwachten geurconcentraties in de omgeving, wanneer de aangebracht milieuvorzieningen, om welke reden dan ook, uitvallen. Tevens dient te worden aangegeven van welke bepalingmethode voor geuremissie gebruik is gemaakt.

6.4 Belasting bodem, grond- en oppervlaktewater ^{15]}

- . Bodemverontreiniging door opslag, constructiematerialen en/of onderhoudswerkzaamheden.
- . Voorzieningen welke worden getroffen bij opslag, overslag en anderszins om uitwerpen naar de bodem en het grondwater van GFT-afval, ander huishoudelijk afval en hulpstoffen te voorkomen dan wel te beperken.
- . Voorzieningen welke worden getroffen om grondwaterbelasting door lekwater uit de composterende massa te voorkomen dan wel te beperken.
- . Idem voor condens vanuit de composteringsafgassen.
- . Idem voor percolaat (onder andere door neerslagoverschot indien onoverdekt) uit de compostopslag.
- . Voorzieningen welke worden getroffen om verontreiniging van hemelwater te voorkomen.
- . De kwantiteiten en kwaliteiten van deelstromen afvalwater, de behandeling en de wijze van lozing daarvan.
- . Gevolgen voor de waterkwaliteit en de waterbodemkwaliteit nabij het eventuele lozingspunt van de eigen zuivering danwel van de RWZI (CZV, BZV, KjN/N-Totaal, zware metalen) ^{16]}.

6.5 Geluidhinder

- . De geluidmissies gedurende de dag, avond en nacht dienen te worden berekend. De geluidcontouren behorende tot de installaties dienen op kaart te worden ingetekend (berekende etmaalwaarden).
- . Mogelijke hinder bij niet-normale omstandigheden dient te worden beschreven, dit onder vermelding van frequentie en tijdsduur.
- . Mogelijke hinder door aan- en afvoerkeer (vermelding van verkeersintensiteiten; routing) ^{17]}.

---

15 Zie ook inspraakreactie 3, bijlage 4.

16 Zie ook inspraakreactie 5a, bijlage 4.

17 Zie ook inspraakreactie 5a, bijlage 4.

6.6 Woon-, leef- en werkmilieu en externe veiligheid

- . Gevolgen voor de leefbaarheid van woongebieden en industrieterreinen, alsmede het gebruik van recreatiegebieden door eventuele luchtverontreiniging, geurhinder, geluidhinder e.d.
- . De gevolgen voor de volksgezondheid en landbouw door de aantrekking van ratten en andere ongewenste dieren en de ontwikkeling van bacteriën als gevolg van de opslag en verwerking van composteerbaar afval.
- . Werkmilieu in de composteerhal; zowel tijdens normale bedrijfsvoering als bij onvoorziene omstandigheden dient het bedienend personeel qua gezondheid en welzijn afdoende beschermd te zijn. Er moet worden gelet op:
  - * NH_3 , H_2S , stank, stof, temperatuurwisselingen, warmte en condens (dit laatste in verband met zichtbelemmering door mist, kortsluitgevaar, gladheid);
  - * persoonlijke beschermingsmiddelen;
  - * periodiek geneeskundig onderzoek;
  - * monitoring van gezondheidsschadelijke stoffen op de werkplek, inclusief mogelijk allergene stoffen;
  - * het geluidniveau op de werkplek;
- . De risico's van een maximaal geloofwaardig ongeval dienen te worden aangegeven.

6.7 Milieugevolgen van het gebruik van de geproduceerde compost

- . Geef het vermoedelijk afzet gebied aan.
- . Wat is het gehalte aan mineralen (N, P), in relatie tot de mestproblematiek.
- . Geef het gehalte aan zware metalen en eventuele andere stoffen, die zich ongecontroleerd in het milieu kunnen verspreiden.

6.8 Overige gevolgen

- . Geef aan welke milieugevolgen er zullen optreden door de autonome ontwikkelingen. De Commissie denkt hierbij aan de gevolgen van uitbreiding van de bouw- en sloopafvalrecyclingsinstallatie met een puinbreker en de vestiging van andere afvalverwerkende bedrijven op het terrein 'De Schans'. In hoeverre is er sprake van cumulatieve of elkaar versterkende effecten?

- . Beschrijf welke milieugevolgen er kunnen optreden als gevolg van storingen in het composteringsproces of als gevolg van storingen in de bedrijfsvoering (zie ook 3.2.9)¹⁸].
- . Geef aan wat de mogelijke effecten van de realisering van de composteringsinrichting zullen zijn, voor de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden (zie 5.3);
- . Beschrijf wat de visueel/ruimtelijke gevolgen van het voornemen zijn, zowel voor het karakter van het landschap als voor de functies van de locatie en de omgeving.

7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN/VARIANTEN TEN AANZIEN VAN HET MILIEU

Artikel 41j, lid 1, onder f van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De alternatieven en varianten moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft, vergeleken worden met de (autonome) ontwikkeling van het milieu. Hierbij dienen ook de normen en streefwaarden van het milieubeleid te worden beschouwd. Overige aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER kunnen zijn:

- . Een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect (afwezig van ongelijksoortige milieu-aspecten dient echter vermeden te worden).
- . In welke mate denkt de initiatiefnemer bij elk van de alternatieven zijn doelstellingen te kunnen verwezenlijken?
- . Een beschouwing van de positieve en negatieve gevolgen van ieder alternatief en het belang daarvan voor de verschillende betrokken partijen.

De verschillende gevolgen van de alternatieven voor het milieu dienen zo te worden gepresenteerd dat een onderlinge vergelijking mogelijk is en een goed inzicht ontstaat in de verschillende keuzemogelijkheden.

De beoordeling en vergelijking van de gevolgen dient op een begrijpelijke wijze plaats te vinden aan de hand van toetsingscriteria en argumentatie.

De criteria zijn geen objectieve maatstaven, maar worden ontleend aan de maatschappelijke beoordeling van de milieu-effecten, bij voorkeur aan beleidsuitspraken op landelijk en provinciaal niveau. In sommige

---

¹⁸ Zie ook inspraakreactie 2, bijlage 4.

gevallen zijn de criteria geformaliseerd tot een wettelijke norm. Voorzover dat het geval is dienen de effecten te worden afgezet tegen de normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

8. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE, EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 41j, lid 1, onder g van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Een overzicht van de leemten in kennis en informatie die na de voorspellingen van de milieu-effecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden, moeten in het MER worden opgesomd, alsmede de redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan. Daarbij kunnen ook vermeld worden:

- . Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden (en in gebruikte invoergegevens).
- . Andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieu-gevolgen op korte en langere termijn.
- . Gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.

Deze leemten in kennis mogen niet betrekking hebben op die informatie, welke voor het te nemen besluit essentieel is. Dit soort informatie dient te worden geïdentificeerd en met prioriteit te worden uitgewerkt.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie.

In een later stadium dient door bevoegd gezag een evaluatieprogramma opgesteld te worden van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. In dit programma dienen de vastgestelde leemten in kennis en informatie te worden betrokken. Deze nazorg die eveneens onderdeel vormt van m.e.r., dient betrekking te hebben op de doelgerichtheid van de getroffen voorzieningen en effect-beperkende maatregelen.

9. **SAMENVATTING VAN HET MER**

Artikel 41j, lid 1, onder h van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

Ten aanzien van de opstelling van de samenvatting van het MER verdient het aanbeveling om de intenties van de wet scherp naar voren te doen brengen. Deze intenties zijn:

- . Motivering van het belang van het voornemen.
- . Keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.
- . Beschrijving van de uitgangssituatie van het milieu (mede ten behoeve van de evaluatie achteraf).
- . Zo objectief mogelijke beschrijving en voorspelling van de effecten van de verschillende alternatieven.
- . Vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

10. **VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER**

Het MER moet goed leesbaar zijn en bruikbaar zijn om een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te verschaffen in de probleemstelling, het doel en de gevolgen voor het milieu van de alternatieven en varianten. Daarnaast dient het MER te zijn toegespitst op de voor het milieu relevante punten, op zodanige wijze dat het bevoegd gezag het milieubelang in de besluitvorming op volwaardige wijze mee kan wegen. Dit betekent dat:

- . Het MER (zonder bijlagen) een beperkte omvang heeft en voorzien is van een goed op de inhoud afgestemde samenvatting, die kort en overzichtelijk de kern van het MER zal moeten weergeven (eventueel toelichting in de vorm van een of meer overzichtstabellen).
- . De gevolgen voor het milieu van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan, evenwichtig en logisch samengevoegd dienen te worden weergegeven in het MER.
- . Te sterke vereenvoudiging enerzijds en vaktaal anderzijds zoveel mogelijk moet worden vermeden.
- . Keuze-elementen die bepalend zijn voor de beoordeling en ook die, welke bepalend zijn geweest voor de inhoud van het MER, eenduidig tot uitdrukking dienen te komen in het MER.

BIJLAGEN

bij het advies
voor richtlijnen voor de inhoud
van het milieu-effectrapport
Composteringsinrichting
Alphen aan den Rijn

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

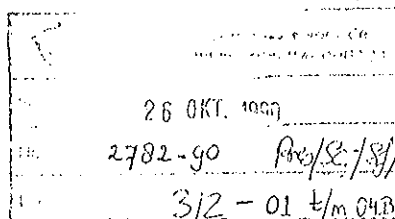
Brief van Bevoegd Gezag waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.

Provinciehuis
Koningskade 1
2596 AA 's-Gravenhage
Postbus 90602
2509 LP 's-Gravenhage
Telefoon (070) 3116611
Telex 31083 cdkzh nl

Provincie Zuid-Holland
Gedeputeerde Staten

De Commissie voor de
Milieu-Effectrapportage,
Postbus 2345,
3500GH Utrecht.

Dienst : Water en Milieu
Afdeling : Algemeen beleid en
coördinatie
Contactpersoon : J. Verwoerd
Doorkiesnr. : (070) 3 11 74

Ons kenmerk: 015776
Uw kenmerk:

Bijlagen:

Onderwerp : Richtlijnen MER;
Composteringsinrichting
Alphen aan den Rijn.

's-Gravenhage, 25 OKT. 1990

Bijgaand doen wij u, mede namens het bestuur van het Hoogheemraadschap van Rijnland toekomen een door het Provinciaal Afvalverwijderingsbedrijf Zuid Holland N.V. - mede namens het Gemeenschappelijk Vuilverwerkingsbedrijf Zuid-Holland en Aannemingscombinatie Alphen Recycling V.O.F. - ingediende startnotitie.

In de startnotitie wordt kennis gegeven van het voornemen om op het bedrijventerrein "De Schans" in Alphen aan den Rijn een inrichting voor het composteren van groente-, fruit-, en tuinafval en composteerbaar afval van tuinders en kwekerijen op te richten.

Op dit voornemen is de in de Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne (WABM) opgenomen regeling inzake milieu-effectrapportage van toepassing. De m.e.r.-plicht is in dit geval gekoppeld aan de te nemen besluiten op de aanvragen ingevolge de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO).

Voor wat betreft de te nemen besluiten in het kader van de AW zijn wij het bevoegd gezag, en voor de WVO is het Hoogheemraadschap van Rijnland het bevoegd gezag.

Op grond van de in de WABM opgenomen m.e.r.-regeling zijn wij belast met de gecoördineerde voorbereiding en behandeling van het Milieu-effectrapport (MER).

In dat verband is thans aan de orde het inwinnen van adviezen over de op te stellen richtlijnen voor de inhoud van het MER.

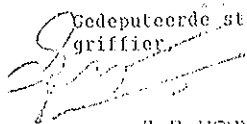
Gaarne zien wij, mede namens het bestuur van het Hoogheemraadschap van Rijnland, het advies van uw commissie ten aanzien van de inhoud van de te geven richtlijnen tegemoet.

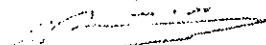
Bij uw antwoord dient en afdeling op de enveloppe vermelden en datum en kenmerk op de brief.

Het provinciehuis is met het openbaar vervoer bereikbaar via de tramlijnen 1 en 9 en de buslijnen 18, 65, 88 en 90 en ligt op ruim tien minuten lopen van het station Den Haag Centraal.

De bekendmaking van het voornemen in de Staatscourant en enkele regionale-
en huis aan huisbladen treft u hierbij ter kenniseming aan.

Gedeputeerde staten van Zuid-Holland,
griffier,

J. P. HOFMAN

voorzitter,

E. PATIJN

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking uit Staatscourant nr. 212, d.d. 31 oktober 1990

PROVINCIE ZUID-HOLLAND

HOOGHEEMRAADSCHAP
VAN RIJNLAND

INSPRAAK MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

Oprichting van een composteringsinrichting in Alphen aan den Rijn.

Het Provinciaal Afvalverwijderingsbedrijf Zuid-Holland, het Gemeenschappelijk Vuilverwerkingsbedrijf Midden-Holland en Rijnstreek en Aannemingscombinatie Alphen Recycling hebben het voornemen om op het bedrijventerrein 'De Schans' in de gemeente Alphen aan den Rijn een inrichting voor het composteren van groente-, fruit- en tuinalval en composteerbaar alval van tuinders en kwekerijen op te richten.

Procedure

Voor deze inrichting moeten vergunningen op grond van de Afvalstoffenwet (AW) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) worden aangevraagd. Alvorens deze vergunningen kunnen worden aangevraagd en in behandeling kunnen worden genomen moet het eerst duidelijk zijn wat de effecten zijn van deze inrichting op het milieu. Dit wordt onderzocht in een Milieu-Effect-Rapport (MER). Hierbij worden ook alternatieven voor de wijze van compostering bekeken.

Het Hoogheemraadschap van Rijnland en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland stellen de richtlijnen op waaraan het MER moet voldoen. Voordat de richtlijnen worden vastgesteld kan een ieder opmerkingen en wensen met betrekking tot de inhoud van de richtlijnen kenbaar maken aan het college van Gedeputeerde Staten. Dit college coördineert de voorbereiding en verdere behandeling van het MER.

Inzage

De startnotitie voor de mer-procedure ligt met ingang van 5 november 1990 tot en met 4 december 1990 tijdens kantooruren ter inzage:

- in kamer A-540 van het Provinciehuis, Koningskade 1 te 's-Gravenhage, telefoon (070) 3117324;
- in het informatiecentrum van de gemeente Leiden, Stadhuisplein 1 te Leiden, tussen 8.30 en 16.45 uur;
- in het kantoor van de Dienst Openbare Werken, afdeling Milieuzaken, Castellumstraat 6 te Alphen aan den Rijn, tussen 9.00 en 12.00 uur.

Buiten kantooruren is inzage van de stukken mogelijk:

- in het informatiecentrum van de gemeente Leiden, voornoemd, op donderdagavond tussen 17.30 en 19.00 uur;
- in de Openbare leeszaal en bibliotheek, Thorbeckestraat 1a te Alphen aan den Rijn, op zaterdag van 10.00 tot 13.00 uur.

Opmerkingen met betrekking tot de te geven richtlijnen kunnen tot en met 4 december 1990 schriftelijk worden ingediend bij het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP 's-Gravenhage.

Inflichtingen

Voor nadere informatie over de procedure kunt u contact opnemen met mevrouw S. Gertenaar, tel.nr.: (070) 3117324 of de heer J. Verwoerd, tel.nr.: (070) 3117455.

4/327

BIJLAGE 3

SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP VAN DE COMMISSIE VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

De werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage, die het onderhavige advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport inzake Composteringsinrichting Alphen aan den Rijn heeft opgesteld, staat onder voorzitterschap van Dr. H. Cohen.

In de werkgroep hebben voorts zitting:

- Dr.ir. H. Harssema, wonende te Renkum;
- Dr.ir. A. Klapwijk, wonende te Bennekom;
- C. van Maanen, wonende te Wormerveer;

Ir. M.P.T.M. de Cleen treedt op als secretaris van de werkgroep.

BIJLAGE 4

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	1990-11-14	B & W gemeente Nieuwkoop	Nieuwkoop	1990-11-23
2.	1990-12-03	Rein Alphen, Werkgroep aangesloten bij Milieudefensie	Alphen a/d Rijn	1990-12-11
3.	1990-12-06	Ministerie van verkeer en waterstaat, RWS dienst binnenwateren/riza	Lelystad	1990-12-11
4.	1990-12-04	Directeur L.N.O. provincie Zuid-Holland	Den Haag	1990-12-11
5.	1990-12-04	B & W Alphen aan den Rijn	Alphen a/d Rijn	1990-12-11
5A	1990-12-17	B & W Alphen aan den Rijn	Alphen a/d Rijn	1990-12-18